

EU

PRO

PODRŠKA EVROPSKE UNIJE
RAZVOJU OPŠTINA

KVARTALNI IZVEŠTAJ

1. april - 30. jun 2020.

(NACRT)

Republika Srbija

UNOPS

Sprovodi program

Opšti cilj: Doprineti ravnomernijem društveno-ekonomskom razvoju u Srbiji

Svrha: Povećati konkurentnost i socijalnu koheziju nedovoljno razvijenih područja kroz bolje pozicioniranje na tržištu i konkurentnija mala i srednja preduzeća (MSP), kao i razvoj/unapređenje povoljnog poslovnog okruženja i socijalne infrastrukture

Budžet: 25 miliona EUR

Donator: Evropska unija

Datum početka: 1. januar 2018. godine

Datum završetka: 31. decembar 2020. godine

Područje programa: Region Šumadije i zapadne Srbije i region južne i istočne Srbije

Implementacioni partner: Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)

Datum izveštaja: 10. jul 2020. godine

Period obuhvaćen izveštajem: 1. april 2020 – 30. jun 2020. godine

Izveštaj pripremio: UNOPS

Skraćenice

PO	Područje odgovornosti
OPP	Organizacija za podršku preduzećima
KT	Koordinaciono telo Vlade Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
CIF (eng.)	Fond za učešće građana
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
RAS	Razvojna agencija Srbije
DoA (eng.)	Programski dokument
EU	Evropska unija
FIDIC (eng.)	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
MRR	Mehanizam za rodnu ravnopravnost
DU	Dobro upravljanje
LjP	Ljudska prava
LSU	Lokalna samouprava
MGSI	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
MP	Ministarstvo privrede
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MMP	Mikro i mala preduzeća
UUP	Upravljanje uspešnim programima
NVO	Nevladina organizacija
NSNM	Nacionalni savet nacionalne manjine
OHCHR (eng.)	Kancelarija visokog komesara za ljudska prava

OEBS	Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
PPF5 (<i>eng.</i>)	Pomoć u pripremi projekata 5
PRINCE 2 (<i>eng.</i>)	Projekti u kontrolisanom okruženju
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
ZDP	Zahtev za dostavljanje predloga
RSPC (<i>eng.</i>)	Programski centar u Srbiji
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SDC (<i>eng.</i>)	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju
MSP	Mala i srednja preduzeća
PIMO (<i>eng.</i>)	Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima
SIPRU (<i>eng.</i>)	Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
OPZ	Opis poslova i zadataka

Sažetak

Program podrške Evropske unije razvoju opština - EU PRO nastavio je sa sprovođenjem aktivnosti u drugom kvartalu 2020. godine bez obzira na pandemiju infekcije COVID-19. Kao rezultat Drugog poziva za mikro i mala preduzeća (MMP), program je pružio podršku za 112 preduzeća čime je ukupan broj projekata dostigao 358. Sa dodatnih 39 projekata koji su završeni tokom kvartala, ukupno 142 projekta je završeno, što predstavlja gotovo 40 odsto svih aktivnosti Programa.

Kako bi pružio podršku Vladi **u njenim naporima da odgovori na COVID-19**, Program je uspeo da sprovede hitne nabavke prioritetne medicinske i nemedicinske opreme i materijala. Putem preraspodele dela finansijskih sredstava, EU PRO je nabavio uređaje za respiratorni monitoring i anesteziju, potrebne za lečenje sve većeg broja zaraženih. Pored toga, program je nabavio potpuno opremljene kontejnere za trijažu pacijenata koji su postavljeni ispred medicinskih centara u opštinama obuhvaćenim Programom, kao način da se smanji širenje virusa.

Bez obzira na globalnu ekonomsku krizu, Program je nastavio da doprinosi **poboljšanju poslovnog okruženja**. Očekuju se ulaganja od preko 43 miliona EUR kao rezultat četiri završena projekta ekonomske infrastrukture u Kragujevcu, Paraćinu, Svilajncu i Priboju, što će stvoriti mogućnosti za otvaranje preko 1800 novih radnih mesta. Značajne investicije su se već ostvarile: četiri nova investitora kupila su zemljište u industrijskoj zoni u Kragujevcu, jedan novi investitor iznajmljuje poslovni prostor u Priboju, a pet investitora je podnelo zahteve za građevinske dozvole u industrijskoj zoni Paraćin.

Pored toga, urađena tehnička dokumentacija za fabriku u Beloj Palanci i sistem za navodnjavanje u Topoli omogućili su ulaganja od preko 2 miliona EUR u realizaciju ovih projekata. Konačno, planska dokumentacija urađena za radnu zonu u Dimitrovgradu stvorila je uslove za razvoj poslovanja, a sve su parcele rasprodate, dok je jedan investitor završio izgradnju svog proizvodnog pogona.

Doprinos EU PRO jačanju socijalne kohezije u multietničkim zajednicama nastavljen je unapređenjem položaja marginalizovanih grupa i nacionalnih manjina. Završen je projekat za bolju integraciju albanske zajednice kroz unapređenje njihovog znanja srpskog jezika, što je za rezultat imalo to da je preko 800 dece značajno poboljšalo svoje razumevanje jezika. Pored toga, program je nastavio da primenjuje mere koje doprinose povećanom učešću skoro 100 ljudi koji predstavljaju ekonomski neaktivno stanovništvo, a koji dolaze iz marginalizovanih grupa na tržištu rada. Očekuje se da će to stvoriti prilike za zapošljavanje najmanje 30% korisnika u neposrednoj budućnosti, dok se produženi efekti očekuju u dugoročnom periodu.

Po završetku devet lokalnih infrastrukturnih projekata tokom kvartala, **15.000 stanovnika će direktno imati koristi od poboljšanih životnih uslova**, dok se broj indirektnih korisnika procenjuje na 50.000. Učenici i nastavnici u osnovnim školama u Priboju i Prijepolju će koristiti rekonstruisane prostorije za sportske aktivnosti, dok je škola u selu Balajnac kod Merošine poboljšala svoju energetska efikasnost i uslove rada koji će doneti koristi za preko 450 učenika, uključujući i više od 100 romske dece. Uslovi za kulturne aktivnosti poboljšani su u Vladičinom Hanu, Beloj Palanci i Požegi sa preko 3.400 korisnika ovih objekata. Konačno, poboljšana infrastruktura u Boljevcu, Doljevcu i Kraljevu doprineće boljim uslovima života za više od 11.000 ljudi.

Doprinosi **većoj konkurentnosti preduzeća**, Program je nastavio da beleži otvaranje novih radnih mesta, mada sporijim tempom. Devedeset jedan od 94 projekta koja su realizovala MMP, kojima su oni odobreni kao rezultat Prvog poziva, je završen i zabeleženi su direktni efekti. EU PRO je ocenio otpornost ovih preduzeća tokom kriza uz pomoć tri ankete sprovedene tokom kvartala i zabeležio očekivani pad proizvodnje kod 44 odsto korisnika. Program će direktno podržati još 112 preduzeća, kao rezultat Drugog poziva za MMP. Ova preduzeća imaju za cilj da odmah otvore 231 novo radno mesto i još 344 tokom trogodišnjeg perioda, pretežno u nedovoljno razvijenim opštinama.

Pored toga, preko 290 preduzeća je imalo direktne koristi od intervencija koje su realizovale organizacije za podršku preduzećima radi podrške njihovoj konkurentnosti. Preko 50 preduzeća je dobilo podršku da prošire svoje tržište kroz promotivne aktivnosti, još 40 ima pristup novoj proizvodnoj opremi, a 200 MSP oseća koristi od aktivnosti jačanja kapaciteta.

Deo MMP korisnika EU PRO je podržao borbu protiv pandemije COVID-19, dalje unapređujući **doprinos Programa društvenoj svesti i jačanju društvene odgovornosti**. Oprema obezbeđena preko Programa u tekstilnoj industriji korišćena je za proizvodnju zaštitnih maski za lice koje su donirane medicinskim radnicima na prvoj liniji, korisnik koji u normalna vremena proizvodi dezinfekciona sredstva za industriju donirao je dezinfekciona sredstva za ruke svojoj zajednici, gradu Leskovcu, a jedno od korisničkih MMP koje posluje u Šapcu je projektovalo i proizvelo tunele za dezinfekciju koji se koriste u javnim zgradama.

Program je osigurao **koordinaciju aktivnosti** sa relevantnim zainteresovanim stranama. Program Swiss PRO nastavio je da podržava lokalne samouprave u primeni principa dobre uprave. Iako tokom kvartala nije usvojen nijedan akt zbog ograničene aktivnosti lokalnih uprava, primena dogovorenih principa se nastavila. Na primer, 120 članova 30 romskih porodica u Raški je dobilo subvencije za korišćenje komunalne infrastrukture. Održana je koordinacija sa zainteresovanim stranama u okviru projekta učenja jezika.

Program je zadržao svoju vidljivost tokom čitavog kvartala. Promovisana je pomoć EU PRO u suzbijanju efekata COVID-19 i generisana su 424 pozitivna medijska izveštaja, od kojih je 284 (67 odsto) bilo u nacionalnim medijima. Poseta delegacije EU projektima EU PRO u Batočini, Rekovcu i Kragujevcu i promocija rezultata Drugog poziva za MMP takođe su generisali značajno medijsko izveštavanje.

Program je kontinuirano odgovarao na **izazove koji su proistekli iz pandemije infekcije COVID-19**, ublažavao povezane rizike i minimizirao njene efekte. Neke od aktivnosti Programa su odložene ili privremeno obustavljene zbog ograničenog pristupa lokacijama projekata, zabrane javnih okupljanja ili obustave finansijskih transakcija lokalnih uprava tokom vanrednog stanja. U odgovoru na to, efekti su u velikoj meri ublaženi rekonceptualizacijom aktivnosti i sprovođenjem aktivnosti u alternativnim obliku. Da bi se osiguralo dovoljno vremena za završetak aktivnosti i omogućilo efikasno administrativno i finansijsko zaključivanje, Program je predložio ograničeno, šestomesečno produženje trajanja do 30. juna 2021. godine.

U ovom izveštaju se daje pregled napretka i ostvarivanja rezultata, pružaju najnovije informacije u vezi sa pitanjima upravljanja i koordinacije, pregled pretpostavki i rizika, razmatranja vezana za kvalitet i održivost, uvid u ključne učinke za naredni izveštajni period i stečene pouke. Nekoliko aneksa pruža čitaocima priliku da se detaljno upoznaju sa nekim konkretnim aktivnostima koje je Program preduzeo.

Sadržaj

Skraćenice	2
Sažetak	3
Pregled napretka i ostvarivanja rezultata	6
Kontekst javnih politika i programa	6
Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
Rezultat 1	8
Rezultat 2	10
Rezultat 3	12
Upravljanje i koordinacija	14
Upravni odbor Programa	14
Koordinacija	15
Finansije	15
Ljudski resursi	15
Nabavke	16
Izveštavanje i praćenje	16
Rizici i otvorena pitanja	16
Kvalitet	18
Održivost	18
Stечene pouke	19
Komunikacija i vidljivost	19
Plan rada	20
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	22

Pregled napretka i ostvarivanja rezultata

Kontekst javnih politika i programa

Pandemija virusa korona (COVID-19) značajno je uticala na zemlju i na sprovođenje Programa. Vanredno stanje koje je Vlada Srbije proglasila 15. marta ukinuto je 6. maja 2020. godine, a ovaj period je doneo najveće izazove u realizaciji, ali su se efekti osetili i posle perioda formalnih ograničenja.

Pandemija oboljenja COVID-19 izaziva dalekosežne efekte po ekonomije širom sveta. Potražnja je smanjena zbog ograničenja kretanja, došlo je i do šokova na strani ponude zbog ograničene ponude radne snage i teškoća u pribavljanju materijalnih inputa. Pristup finansiranju takođe može da bude problem ako se mogućnosti kreditiranja pogoršavaju, dok potražnja raste. Na kraju, neizvesnost povezana s krizom dovodi do smanjenja ulaganja i inovacione delatnosti. Propast inače zdravih preduzeća kao reakcija na takav privremeni šok nagoveštava velike socijalne i fiskalne rashode.¹

Na osnovu podataka ankete sprovedene na nivou zemalja, koje je tokom krize sakupila grupacija Svetske banke, najmanje 50 odsto firmi obuhvaćenih anketama bilo je primorano da zatvori vrata barem delimično, a one koje su ostale otvorene su poslovale u minimalnom obimu. Mikro i male firme su bile više pogođene od srednjih i velikih firmi. Na primer, 35 odsto srpskih mikro preduzeća očekuje pad prihoda od preko 80 odsto u poređenju sa 10 odsto srednjih preduzeća sa istim očekivanjem. Očekuje se da će kriza izazvana pandemijom COVID-19 uticati na privredu Srbije prvenstveno kroz prerađivačku industriju, pri čemu su izvoz i trajna potrošna dobra posebno važni. Na osnovu ankete Svetske banke, 22 odsto ispitanika privremeno je obustavilo kompletno poslovanje, a još 26,5 odsto njih je delimično obustavilo.²

Socijalne implikacije pandemije su takođe dalekosežne. Različiti izveštaji UN³ pokazuju da kriza mnogo više pogađa siromašne ljude i da su⁴ određene grupe kao što su starije osobe, žene, mladi i radnici koji ne uživaju zaštitu, ljudi koji žive u neformalnim naseljima i beskućnici posebno ugrožene i pogođene tokom krize, a mere ublažavanja moraju da obuhvate ciljanu podršku najisključenijim kategorijama i bolje mapiranje lica u stanju socijalne potrebe.

Izveštaj⁵ koji je pripremio Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije, na osnovu podataka koje su obezbedili civilni i javni sektor, ukazuje na slične nalaze u Srbiji. Procenjuje se da je 70% ljudi koji su osiromašili tokom krize ostavljeno bez ikakve podrške. Stoga je proširenje mreža socijalne sigurnosti, i horizontalno (povećanjem iznosa) i vertikalno (povećanjem obuhvata), prepoznato kao jedna od ključnih potreba. Nadalje, programi finansijskog oporavka moraju da budu usmereni na neformalno zaposleno i neaktivno stanovništvo, jer su oni u najvećem riziku da budu gurnuti u siromaštvo zbog krize. Obustava pružanja određenih usluga socijalne zaštite tokom vanrednog stanja isključila je veliki broj građana u nepovoljnom socio-ekonomskom položaju iz institucionalne podrške. Civilni sektor se uključio i obezbedio osnovnu podršku, što ukazuje na potrebu za redefinisanjem institucionalnih usluga i podjednakim uključivanjem pružalaca usluga iz civilnog društva. Ukupno gledano, uticaj krize izazvane oboljenjem COVID-19 pokazao je ranjivost kako zdravstvenih, tako i sistema socijalne zaštite, i ukazao na potrebu za budućim ulaganjima u ove sektore.

¹ Ekonomski i socijalni uticaj COVID-19, REDOVAN EKONOMSKI IZVEŠTAJ ZA ZAPADNI BALKAN br. 17 | Proleće 2020. godine, grupacija Svetske banke <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/western-balkans-regular-economic-report>

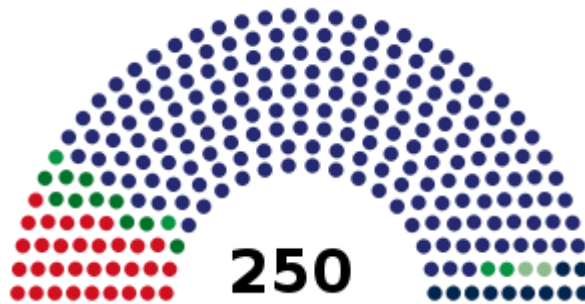
² Ibid

³ <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25815&LangID=E>

⁴ http://hdr.undp.org/sites/default/files/covid-19_and_human_development_0.pdf

⁵ [SIPRU onlajn konferencija o siromaštvu u periodu pandemije oboljenja Covid - 19](#)

Parlamentarni i lokalni izbori u Srbiji⁶ održani su 21. juna 2020. godine, uz izmene izbornog cenzusa koji je spušten sa pet na tri procenta svih važećih glasova, dok je za stranke etničkih manjina cenzus ukinut. Navodeći nepostojanje uslova za slobodne i poštene izbore, brojne političke stranke su bojkotovale izbore, što je dovelo do najniže izlaznosti od uspostavljanja višestranačkog sistema 1990. godine i pobjede ubjedljivom većinom za koaliciju pod vođstvom Srpske napredne stranke (SNS). Narodna skupština ima 250 poslanika⁷ od kojih je 126 potrebno za većinu glasova - SNS sada ima 191 mandat, 60 više nego u prethodnom sazivu.

SPS: 32 mandata | SVM: 10 mandata | PDD: 2 mandata | SNS: 191 mandata | SDAS: 2 mandata | SPP: 2 mandata | SPAS: 11 mandata

Na lokalnim izborima se glasalo za 21 izbornu listu u 145 opština i 29 gradova. Srpska napredna stranka (SNS) pobjedila je u 139 opština i svih 29 gradova, dok će šest opština, od kojih je pet u PO EU PRO - Čajetina, Ražanj, Surdulica, Svilajnac, Topola i Beočin - voditi drugi subjekti.⁸ Organizacije za posmatranje izbora su objavile da su izbori održani prema minimumu demokratskih standarda, ali su uočene određene nepravilnosti koje su uticale na izlaznost i rezultate.⁹

Iako većina lokalnih samouprava nije doživjela značajan uticaj izbornih rezultata, mesta u kojima je došlo do promena u smislu prenosa upravljanja sa „opozicionih“ subjekata na SNS rukovodstvo su najosjetljivija u pogledu vođenja projekata i biće potrebno pažljivo praćenje kako bi se osigurala puna realizacija u skladu sa utvrđenim ishodima. Fond za inovacionu delatnost Republike Srbije pokrenuo je Program ranog razvoja namenjen mladim preduzećima koja razvijaju tehnološku inovaciju za kojom postoji potreba na tržištu i Program sufinansiranja inovacija namenjen mikro, malim i srednjim preduzećima za razvoj novih proizvoda, usluga i tehnologija sa visokom dodatom vrednošću i podsticanje komercijalizacije istraživanja i razvoja postojećih inovativnih preduzeća, kao i uspostavljanje saradnje/partnerstava sa međunarodnim kompanijama/organizacijama. Javni poziv za dostavljanje predloga projekata raspisan je 15. juna i zatvara se 31. avgusta 2020. godine.¹⁰

Napredak u ostvarivanju ciljeva

Tokom kvartala odobreno je još 112 projekata čime je ukupan broj projekata dostigao 358. Sa dodatnih 39 projekata koji su završeni, okončano je 142 projekta ili blizu 40 odsto aktivnosti Programa. Najveći napredak

⁶Korišćenjem D'Ontovog metoda, 250 poslanika Narodne skupštine bira se na osnovu proporcionalne zastupljenosti zatvorene liste iz jedne izborne jedinice koja obuhvata celu zemlju. Iako se neke stranke odlučuju da samostalno izađu na izbore, višestranačke koalicije su češće. Na taj način se omogućava manjim strankama da zajedno dostignu izborni cenzus, dok za veće stranke to predstavlja mogućnost za objedine podršku više različitih segmenata biračkog tela.

⁷Konačna raspodela 250 poslaničkih mandata je sledeća: koalicija SNS Za našu decu (SNS – SDP – PS – PUPS – PSS – SNP – SPO – NSS) - Aleksandar Vučić ima 188; SPS – JS - Ivica Dačić ima 32 mandata (10,4%); SPAS (Aleksandar Šapić) ima 11 mandata (3,6%), dok je preostalih 4,5% podeljeno na manjinske stranke, odnosno mađarski SVM Ištvan Pastor (2,5%); bošnjačke SPP – DPM Muamer Zukorlić (0,7%) i SDA Sulejman Ugljanin (0,5%); koalicija albanskih stranaka PDD Šaip Kamberi (0,7%).

⁸Europeanwesternbalkans.com [Fajon i Bilčik: Dramatična promena izazov za buduću Vladu](#) (22. jun 2020.)

⁹OSCE.org <https://www.osce.org/odihr/elections/serbia/parliamentary-elections-2020> (22. jun 2020.)

¹⁰<http://www.inovacionifond.rs/info/nova-prilika-za-inovativna-preduzeca>

ostvaren je u sprovođenju infrastrukturnih aktivnosti sa 21 projektom završenim tokom kvartala, bez obzira na izazove koje nameće kriza uzrokovana oboljenjem COVID-19.

Program je nastavio da doprinosi realizaciji investicija. Četiri realizovana projekta ekonomske infrastrukture¹¹, u ukupnoj vrednosti od 1,4 miliona EUR trebalo bi da doprinesu realizaciji investicija vrednih 43 miliona EUR, što bi sa svoje strane, prema proceni, trebalo da omogući otvaranje 1.859 novih radnih mesta do kraja 2023. godine.

Doprinos EU PRO jačanju socijalne kohezije u multietničkim zajednicama nastavljen je unapređenjem položaja marginalizovanih grupa i nacionalnih manjina. Nakon skoro četiri godine primene u okviru dva programa, projekat za bolju integraciju albanske zajednice kroz unapređenje njihovog znanja srpskog jezika je završen. Procenjuje se da je koristi od projekta imalo ukupno više od 2000 dece, pri čemu je samo u okviru EU PRO programa oko 800 dece značajno poboljšalo svoje razumevanje jezika, što će, kako se očekuje, poboljšati njihove izgleda za obrazovanje i zapošljavanje u budućnosti.

Program je nastavio sa sprovođenjem mera koje doprinose povećanom učešću ekonomski neaktivnih populacija koje potiču iz marginalizovanih grupa na tržištu rada. Skoro 100 ljudi iz različitih situacija (mladi sa intelektualnom ometenošću, Romi iz teško zapošljivih kategorija i žene iz pasivnih ruralnih područja) je osnaženo da se aktiviraju na tržištu rada putem različitih aktivnosti, kao što su obuka uz rad i stručne obuke, nabavka opreme za pokretanje posla, otvaranje specijalizovanih centara za razvoj karijere itd. Očekuje se da će to stvoriti mogućnosti za zapošljavanje najmanje 30% korisnika u narednom periodu i većine njih u dugoročnom periodu.

Rezultat 1

Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu

Uz završetak 91 projekta odobrenog u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za MMP, tri preostala odobrena u okviru ovog Poziva su u završnoj fazi. Prema anketi sprovedenoj u junu 2020. godine¹² sva korisnička MMP su nastavila sa proizvodnjom i 29 novih radnih mesta je otvoreno tokom kvartala. Međutim, zbog krize izazvane oboljenjem COVID-19, 44% preduzeća smanjilo je proizvodnju, a tri preduzeća su morala da otpuste po jednog radnika. Po završetku vanrednog stanja, jedna četvrtina korisnika povećala je proizvodnju. Dalji razvoj korisničkih MMP biće uslovljen budućim razvojem pandemije COVID-19.

Očekuje se da će MMP kojima je odobrena podrška u okviru Drugog poziva za MMP otvoriti 231 novo radno mesto tokom godine i još 344 u periodu od tri godine. Preduzeća korisnici su projektovala povećanje prihoda u prvoj godini za 33% ili 6,7 miliona EUR i povećanje izvoza za 57% ili 1,6 miliona EUR. Svih 112 korisnika obavezalo se da će sprovesti aktivnosti društveno odgovornog poslovanja koje će biti od koristi njihovim lokalnim zajednicama.

Preko 290 MSP osetilo je koristi od aktivnosti koje su do sada sprovele organizacije za podršku preduzećima (OPP). Ove aktivnosti su obuhvatale izgradnju kapaciteta, zajedničko korišćenje opreme i promociju. Dva završena projekta OPP dala su konkretne rezultate. Četiri proizvođača nameštaja, preduzeća zakupci prostora u biznis inkubator centru „Yumco“ u Vranju koriste opremu obezbeđenu preko programa. Pored toga, uspostavili su preko 20 poslovnih veza i stigli do najmanje 500 potencijalnih kupaca na Međunarodnom sajmu nameštaja u Beogradu na kojem su učestvovali u novembru 2019. godine, u okviru projektne aktivnosti. Nakon toga su usledila tri poslovna ugovora i 10 narudžbenica. Međutim, budući pozitivni efekti očekuju se nakon završetka pandemije COVID19. Takođe, kao rezultat projekta koji je sproveo Centar za razvojnu

¹¹ Informacije o punom uticaju EIP-a mogu se naći u Aneksu II_Pril.2.1_EPR_ Uticaj projekata ekonomske infrastrukture EU PRO

¹² Sažetak rezultata istraživanja dat je u Aneksu I_Pril.1.1_EPR_MMP Rezultati istraživanja

podršku i inicijativu „Novitas“, 64 MSP iz Pirota i susjednih opština učestvovalo je u programu obuke o raspoloživom spoljnom finansiranju¹³ a deset žena preduzetnica iz Pirotskog okruga je dobilo podršku za poboljšanje svojih promotivnih i marketinških aktivnosti uključujući i pripremu promotivnih materijala, kao i zajednički portal za e-trgovinu <https://vredneruke.rs/>.

Aktivnosti

1.1 Program dodele bespovratnih sredstava MSP

Tokom izveštajnog perioda, okončane su aktivnosti na 14 projekata odobrenih u okviru Prvog javnog poziva za mikro i mala preduzeća (MMP). Ukupan broj završenih projekata je 91 od 94. Aktivnosti u okviru preostala 3 projekta su u završnim fazama realizacije, pri čemu preduzeća čekaju na isporuku ili montiranje opreme. Postupak carinjenja se pokazao kao izazov pošto su carinski službenici imali različite pristupe u različitim delovima zemlje.

Upravni odbor programa je odobrio rezultate Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za MMP. Za finansiranje je preporučeno ukupno 112 predloga u ukupnoj vrednosti projekata od 3,3 miliona EUR od čega je 2,5 miliona EUR iz doprinosa Programa EU PRO. Za dodatnih šest korisnika odobreno je uključivanje na rezervnu listu.¹⁴ Izabrani korisnici dostavljaju prateću dokumentaciju za izdavanje ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. Sastanci za orijentaciju namenjeni izabranim MMP o upravljanju bespovratnim sredstvima održani su putem interneta zbog zdravstvenih rizika.

1.2 Podrška organizacijama za podršku preduzećima (OPP)

Kako su Biznis inkubator centar „Yumco“ iz Vranja i Centar za razvojnu podršku i inicijativu „Novitas“ iz Pirota uspešno okončali svoje projektne aktivnosti, dva od dvadeset projekata dodeljenih organizacijama za podršku preduzećima (OPP) su završena.

U okviru projekta koji je realizovao „Yumco“, četiri zakupca prostora – početnika u poslovanju iz Vranja su izlagala na Beogradskom sajmu nameštaja. Inkubator centar je kupio i viševretenu bušilicu za ivericu i drvo koju će svi zakupci prostora koristiti za doradu svojih proizvoda. Oprema je montirana u adekvatno prilagođenom prostoru i sprovedena je obuka zakupaca prostora. Postojeći i budući zakupci prostora imaju priliku da poboljšaju proces proizvodnje nameštaja tako da se pločasti nameštaj može sklapati na adresi kupca, što omogućava značajne uštede na transportnim troškovima po jedinici proizvoda, a takođe svodi na najmanju meru mogućnost lomova i oštećenja tokom transporta. S druge strane, ova mogućnost otvara prostor za uvid u novu vrstu prodaje - putem onlajn prodavnice, što može značajno doprineti rastu prodaje i tržišnog učešća, imajući u vidu da su to uglavnom mala preduzeća početnici u poslovanju.

U okviru projekta "Novitas" održane su tri obuke za 64 predstavnika MSP. Učesnici su opremljeni svim potrebnim praktičnim alatima za raspoloživo spoljno finansiranje radi finansiranja njihovih planova za proširenje poslovanja. Napravljen je i veb portal <https://podrskaprivredi.rs/> u okviru projekta, namenjen lokalnim preduzetnicima gde će naći sav materijal sa obuka, uključujući i video prenose svih obuka. Projekat je takođe sačinio smernice za tehničku podršku deset preduzeća u vlasništvu žena radi širenja na nova tržišta. Napravljen je internet prezentacija <https://vredneruke.rs/> sa opcijom e-trgovine u cilju pružanja podrške preduzećima u vlasništvu žena za zajedničko učešće na tržištu. Napravljen je promotivni materijal „Regionalni proizvodi - jugoistočna Srbija“, za zajedničko učešće na sajmovima i sličnim događajima koji sadrži promotivni katalog deset žena preduzetnica iz Pirotskog okruga, baner, letke i posetnice.

Aktivnosti na preostalim 18 projekata su napredovale:

¹³ materijali javno dostupni na <https://podrskaprivredi.rs/>

¹⁴ Detaljna analiza pristiglih i predloženih projekata data je u Aneksu I_ Pr.1.2_EPR_ Analiza rezultata drugog javnog poziva za MMP

- Biznis Inovacioni Centar Kragujevac završio je javni poziv za obuku o sistemu upravljanja kvalitetom (QMS) i izabrao 15 preduzeća za učešće. Prva od tri interne obuke o QMS-u za zaposlene BIC-a sprovedena je zajedno sa analizom i procenom potreba za deset MSP koja učestvuju u Programu podrške preduzećima.
- Regionalni biznis centar (RBC) Kragujevac završio je radionice za MSP. Održana je i jedna dodatna radionica o ekonomskim merama Vlade Republike Srbije usled krize izazvane pandemijom oboljenja COVID-19. Interna obuka za izgradnju kapaciteta zaposlenih RBC-a je na pola puta do završetka. Razvoj IT platforme napreduje i trebalo bi da bude završen sredinom avgusta 2020. godine. Javni poziv za mlađe stručnjake je zatvoren, pristigle su 23 prijave i evaluacija je u toku.
- Regionalna razvojna agencija Braničevo Podunavlje završila je Javni poziv za program podrške u oblasti standardizacije i marketinga i odabrala šest MSP iz sektora proizvodnje mlečnih proizvoda.
- Timočki omladinski centar (TOC), Zaječar završio je svih osam obuka za MSP, a većina obuka je održana onlajn zbog pandemije COVID-19. Program mentorstva za MSP je počeo i napreduje prema planu.
- "Etno Forum" Svrljig je nabavio štamparsku opremu, montirao je i pustio u rad. Udruženje je počelo sa pružanjem usluga štampanja za poslovne potrebe članova udruženja i preduzetnika. Pripremljena je brošura za promociju preduzetnika i malih preduzeća iz Svrljiga i okoline .
- Elektronski fakultet Univerziteta u Nišu instalirao je opremu za 3D štampu u svojim prostorijama koje će koristiti najmanje 30 MSP za izradu prototipova.
- RRA Zlatibor ugovorila je zakup izložbenog prostora za sajam u Hanoveru u Nemačkoj koji će se održati od 27. do 30. oktobra.
- Startup Centar doo Niš nabavio je deo opreme za IT industriju video igara;
- OPP „Dundjer“ je pripremila radionice koje će, s obzirom na okolnosti, biti organizovane onlajn.
- Centar za razvoj iz Leskovca održao je obuku o izgradnji kapaciteta za zaposlene RRA i objavio je poziv za MSP koji će dobiti podršku RRA. Poziv će biti otvoren do 8. jula 2020. godine.
- RRA SEDA je pripremila materijale za obuku za program izgradnje kapaciteta za zaposlene RRA.

Nekoliko OPP, uključujući NiCAT Cluster, ENECA, RRA iz Loznice, pripremili su zahteve za reviziju i produženje projekata, jer neke od aktivnosti neće moći da sprovedu uglavnom zbog ograničenja putovanja i promene uslova na tržištu. RRA RARIS i Tehnički fakultet Bor su odložili neke od aktivnosti.

Rezultat 2

Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu

Tokom kvartala, nekoliko intervencija Programa doprinosilo je infrastrukturnim investicijama.

Izmenom Plana detaljne regulacije Radne zone Beleš u Dimitrovgradu stvoreni su planski uslovi za infrastrukturno opremanje proširene zone na površini od 12 ha. Kako je saopštio predsednik opštine Dimitrovgrada, sve parcele u zoni su rasprodate, a fabrika za reciklažu gume „Eco Rubber“ pokrenula je poslovanje i ima nameru da zaposli 20 novih radnika¹⁵ nakon završetka krize izazvane infekcijom COVID-19.

Tehnička dokumentacija izrađena u prvom kvartalu 2020. godine omogućila je nove investicije. Bela Palanka je sklopila ugovor o rekonstrukciji objekata nekadašnje fabrike „Femid“ u aprilu 2020. godine na osnovu urađene tehničke dokumentacije. Pored toga 20 od očekivanih 100 radnika pohađa stručnu obuku za rad u fabrici. Takođe, Topola je ugovorila nabavku radova za prvu fazu sistema za navodnjavanje koju finansira Vlada sa 1,6 miliona EUR, a dodatnih 3 miliona EUR Vlada je obezbedila za drugu fazu projekta koji je proistekao iz tehničke dokumentacije izrađene preko Programa EU PRO.

¹⁵ <https://www.danas.rs/ekonomija/prodate-sve-parcele-u-zoni-beles/>

Projekti ekonomske infrastrukture koji su dobili podršku Programa nastavili su da daju rezultate. U industrijskoj zoni Kragujevac četiri investitora su kupila zemljište radi pokretanja svojih investicija: „Rakalj“, „Luk oil“, „Sanel“ i „Helenic petroleum“. U slobodnoj zoni Priboj, kompanija „Inmold“ iz Požege zakupila je 3200 kvadratnih metara poslovnog prostora sa namerom da angažuje 100 novih zaposlenih za proizvodnju robota i plastičnih rezervnih delova. Da bi pružila podršku ovoj investiciji, tehnička škola u Priboju prilagodila je obrazovni sistem tako da odgovara potrebama privrede.

Nadalje, Paraćin je 19. juna 2020. predao završene građevinske radove kompaniji „Rimaster“ i počeo da naplaćuje zakupninu za objekte, čime se omogućava prikupljanje sredstava za vraćanje kredita. "Rimaster" je započeo opremanje objekta, sa ciljem da započne proizvodnju u oktobru 2020. godine. Pregovori sa novim radnicima su u toku, nešto sporije nego što je planirano zbog pandemije COVID-19. Pored toga, pet preduzeća je zatražilo dozvole za izgradnju novih objekata u zoni, dok je još šest preduzeća izrazilo interes za kupovinu zemljišta. Kompanija "Gerovit" iz Aranđelovca započela je pregovore o kupovini jednog od četiri bloka zemljišta u zoni.

Konačno, Svilajnac je završio kratki film o promociji uticaja infrastrukturnog opremanja nove poslovne zone na privlačenje investitora. Slovenačko preduzeće „Hočevar d.o.o.“¹⁶ i nemačka kompanija „A2000 industrija-elektronika d.o.o.“¹⁷ omogućili su 11 miliona EUR investicija u nove fabrike koje će obezbediti posao za 250 zaposlenih, prema procenama. Izgradnja njihovih objekata je u toku. Kako bi zadovoljio potrebe privrede, Svilajnac prilagođava sistem srednjoškolskog obrazovanja da bi stvorio odgovarajuće profile. Pored toga, lokalno preduzeće "Visan" kupilo je 7ha u zoni za dalji razvoj.

Aktivnosti

2.1.1 Poboljšanje upravljanja zemljištem kroz razvoj GIS-a i poboljšan pristup geoprostornim podacima

Razvoj geografskih informacionih sistema napreduje u korisničkim lokalnim samoupravama. Tokom kvartala, u Raški je održan sastanak sa timom za dodelu bespovratnih sredstava u vezi sa realizacijom projekata i organizacionim aspektima, dok je lokalnim samoupravama kontinuirano pružana tehnička pomoć za sprovođenje postupaka nabavke. Kruševac je završio nabavku za nadogradnju GIS softvera, obuku, analizu kapaciteta GIS-a i izradu strategija GIS-a, Čačak je sproveo nabavku hardvera, Loznica nabavku drona i Topola nabavku za prikupljanje podataka o lokacijama za investicije. Saglasnost Uprave za javne nabavke za pregovarački proces za nadogradnju GIS softvera u Paraćinu čeka na registraciju u Srbiji intelektualne svojine softvera u vlasništvu pružaoca usluge, koja je u toku.

2.1.2 Izrada urbanističkih planova vezanih za ekonomski razvoj

Urađeno je jedanaest od 19 planova detaljne regulacije za koje je pružena podrška. Pored ranije urađenih šest planova,¹⁸ tokom kvartala su završeni planovi za Aranđelovac, Kraljevo, Kučevo, Leskovac i Raču i ušli su u proceduru usvajanja. Izrada plana detaljne regulacije za Blace je otkazana zbog toga što opština nije mogla da sprovede projektne aktivnosti tokom ugovornog perioda. Naime, izvođač plana nije uspeo da isporuči ugovorene proizvode, međutim sa procesom se odugovlačilo, tako da Blace nije imalo vremena da izabere novog izvođača da dovrši proces.

Napredovale su i aktivnosti na drugim projektima. Plan za industrijsku zonu u Merošini ušao je u fazu javnog uvida, dok Dimitrovgrad i Zaječar treba da organizuju javni uvid u planove detaljne regulacije za industrijsku zonu, odnosno za banjsko-turistički kompleks. Planovi za Surdulicu, Majdanpek i Vlasotince su u izradi dok Raška završava rani javni uvid i ulazi u fazu izrade.

¹⁶ <https://www.rts.rs/page/stories/sr/story/57/srbija-danas/3522625/slovenacka-kompanija-hocevar-gradj-pogon-u-svilajncu.html>

¹⁷ <http://www.infocentrala.rs/dve-nemacke-fabrike-u-svilajncu/>

¹⁸ Užice, Pirot, Čajetina, Veliko Gradište, Velika Plana i Topola

Budući da su mere koje se odnose na suzbijanje pandemije COVID-19 odložile aktivnosti na duže nego što se očekivalo, vremenski okvir za sprovođenje tri ugovora o dodeli bespovratnih sredstava¹⁹ dodatno je produžen tokom kvartala.

2.1.3 Izrada projektno-tehničke dokumentacije za projekte koji doprinose ekonomskom razvoju

Izrada projekata tehničke dokumentacije i dalje napreduje, sa pet projekata²⁰ koji su okončani tokom kvartala, čime je ukupan broj završenih projekata dostigao osam. Pored Topole i Bele Palanke gde je završena tehnička dokumentacija već generisala investicije, Kučevo takođe započinje pregovore sa Vladom o obezbeđivanju finansiranja za Biznis inkubator centar projektovan u okviru programa EU PRO.

Preostala četiri projekta se pretežno realizuju u skladu sa dogovorenom dinamikom. Čačak je završio idejno rešenje koji je na razmatranju kod naručioca, Direkcija za izgradnju Kraljeva još uvek razmatra idejni projekat, a Vranje je napredovalo do 80% u izradi projekta za građevinsku dozvolu.

Međutim, izrada tehničkog projekta niškog multifunkcionalnog Ekspo centra i dalje beleži odlaganja jer tender još uvek nije raspisan. Program pažljivo prati napredak jer je utvrđen rizik od kašnjenja koja bi bila duža od vremenskog okvira Programa.

Četiri GSA su formalno produžena zbog kašnjenja u realizaciji,²¹ jer su razlozi kašnjenja bili opravdani.

2.2 Razvoj/poboljšanje infrastrukture manjeg obima koja ima ekonomski uticaj na lokalnom nivou

Sa četiri završena²² od devet projekata ekonomske infrastrukture, realizacija preostalih pet projekata je u završnim fazama. Smederevo i Užice su tokom kvartala završili sve građevinske radove i započeli tehnički prijem, čime su projektne aktivnosti dovedene do završne faze. Mali deo građevinskih radova trebalo bi da se izvede u Sokobanji i Šapcu, a Bojnik je završio dve trećine građevinskih radova. Tri lokalna investitora izrazila su interesovanje za pokretanje poslovanja u zoni, što je do sada prvi izraz interesovanja za poljoprivrednu zonu Bojnik.

Rezultat 3

Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa

Uprkos kašnjenjima u realizaciji uzrokovanim krizom zbog pandemije COVID-19, lokalne zajednice i dalje su imale koristi od projekata socijalne kohezije. Posle četiri godine projekat za unapređenje razumevanja srpskog jezika među albanskim učenicima uspešno je završen. U poslednjoj fazi preko 600 dece je poboljšalo svoje funkcionalno znanje srpskog jezika. Poboljšanje prosečnih ocena zabeleženo je u drugom polugođu u svim odeljenjima u kojima su angažovani asistenti u nastavi, što se delom može pripisati programu učenja na daljinu.

Pripremljeno je nekoliko dokumenata koji doprinose poboljšanju položaja romske i bošnjačke nacionalne manjine i međuetničkoj saradnji. OCD „New Vision“ iz Prijepolja i stručnjaci sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu su uradili i objavili publikaciju "Smernice za zaštitu nematerijalne kulturne baštine u multietničkim regionima". Nadalje, pripremljena je zajednička lista predloženih elemenata bošnjačke i srpske kulture za upis u Nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine kao rezultat procesa učešća javnosti

¹⁹ Leskovac, Velika Plana i Zaječar

²⁰ Bela Palanka, Kučevo, Doljevac, Smederevo i Vladičin Han

²¹ Čačak, Niš, Kraljevo i Vranje

²² Paraćin je završio projekat u prvom kvartalu 2020. godine, a radovi na projektima ekonomske infrastrukture u Kragujevcu, Svilajncu i Priboju su završeni 2019. godine

realizovanog u opštinama Prijepolje, Priboj, Novi Pazar, Tutin i Sjenica. Rezultati istraživanja o socio-ekonomskom položaju romskih stanovnika opštine Babušnica su objavljeni i dostavljeni nadležnim institucijama za potrebe planiranja u cilju poboljšanja položaja romske zajednice.

U Lebanu je udruženje žena opremljeno solarnom sušarom što omogućava početak održive proizvodnje sušenog šumskog voća i povrća u udaljenim planinskim selima i ekonomsko osnaživanje najmanje deset žena iz ruralnih područja. Preko 120-oro dece i mladih iz Bora, Novog Pazara i Bele Palanke, pripadnika najmarginalizovanijih grupa kao što su Romi i mladi sa invaliditetom, steklo je znanje i veštine koje će poboljšati njihov uspeh u školi i izgledu za zapošljavanje kroz pohađanje različitih radionica, obuke uz rad, kurseve za IKT, itd. Pored toga, OCD su osnovale dva centra za razvoj karijere u Novom Pazaru i Beloj Palanci za pojedinačno karijerno vođenje i savetodavne usluge za grupe mladih u najnepovoljnijem položaju.

Preko 15.000 ljudi je osetilo direktne koristi od poboljšanih uslova života proisteklih iz devet lokalnih infrastrukturnih projekata završenih tokom kvartala, sa proširenim uticajem na populaciju od preko 50.000 ljudi u devet lokalnih samouprava.

Zahvaljujući rekonstrukciji sportskih sala u osnovnim školama u Priboju i Prijepolju preko 1000 učenika uživaće odgovarajuće uslove za sportske aktivnosti, uključujući decu sa invaliditetom. Pravilnici za korišćenje objekata pripremljeni uz podršku Swiss PRO programa omogućiće da šira zajednica ostvari pristup tim objektima. Pored toga, rekonstrukcija škole u Balajncu u opštini Merošina poboljšaće uslove rada za preko 450 učenika i nastavnika i energetska efikasnost zgrade, uključujući preko 110 Roma koji trenutno pohađaju školu.

Tokom kvartala obnovljene su tri kulturne institucije - kulturni centar u Vladičinom Hanu, kulturna ustanova Remisiana u Beloj Palanci i sportsko-kulturni centar u Požegi. Kao rezultat toga, preko 3.400 korisnika ovih objekata imaće koristi od poboljšanih uslova. Kvalitet života za preko 5.000 stanovnika Boljevca i Doljevca biće poboljšan rekonstrukcijom vodovoda i kanalizacije. Konačno, pristup sportskim i rekreativnim sadržajima na obali reke Ibar stvorio je uslove za preko 6.000 osoba sa invaliditetom koje žive u Kraljevu da pristupe sadržajima.

Korišćenje lokalnih infrastrukturnih projekata je takođe poboljšano tokom kvartala. Odlukom o pružanju komunalnih usluga sakupljanja i odvođenja otpadnih voda koju je usvojila Raška, 30 romskih porodica sa 120 članova porodice smeštenih u romskom naselju Trnavska reka imaće pristup sistemu bez naknade. Ovo je rezultat tehničke pomoći programa Swiss PRO koji je doprineo unapređenju principa dobrog upravljanja koji se odnose na odgovornost za upravljanje i odlučivanje radi odgovarajućeg korišćenje kolektora otpadnih voda.

Aktivnosti

3.1 Podrška projektima za poboljšanje uslova života i kvaliteta javne infrastrukture u opštinama

Uprkos merama vezanim za COVID-19, koje su usporile radove na gradilištima i operativne kapacitete lokalnih samouprava i izvođača radova, tokom kvartala devet²³ lokalnih infrastrukturnih projekata okončalo je sve aktivnosti, čime je završeno ukupno 22 od 37 projekata.

Od 15 preostalih lokalnih infrastrukturnih projekata, građevinske aktivnosti završene su na osam²⁴ i oni čekaju finalizaciju manjih nabavki i promotivne aktivnosti, odložene zbog mera vezanih za COVID-19.

Radovi na preostalim sedam projekata su u završnim fazama. Izvođači radova u Čajetini i Batočini, koji su privremeno obustavili radove zbog uvedenih pravila o zabrani kretanja, nastavili su sa svojim aktivnostima i

²³ Merošina, Vladičin Han, Bela Palanka, Prijepolje, Doljevac, Kraljevo, Požega, Priboj i Boljevac

²⁴ Raška, Trgovište, Dimitrovgrad, Rekovac, Smederevo, Valjevo, Prokuplje i Svilajnac

napredovali do 50%, odnosno 80%. Nakon ublažavanja vanrednog stanja nastavljani su radovi na Domu zdravlja u Žagubici. Dve trećine radova na lokalnim infrastrukturnim projektima u Užicu, Bosilegradu, Sjenici i Kučevu je završeno.

Tokom kvartala, zvanično je produžen 21 GSA za lokalne infrastrukturne projekte, od čega je 11 zahteva bilo direktno povezano sa krizom zbog pandemije COVID-19.

3.2 Podrška projektima kojima se unapređuje međuetnički dijalog i saradnja, poboljšava socijalna kohezija i socijalna integracija u multietničkim zajednicama

Posle izbijanja epidemije COVID-19, nastavilo se sa sprovođenjem aktivnosti socijalne kohezije na modifikovani način ili u skladu sa revidiranim planom u slučajevima u kojima su projektne aktivnosti zahtevale odlaganje. Dva projekta su okončana, čime je ukupan broj završenih projekata dostigao pet.

Projekat učenja jezika okončan je kroz modalitet učenja na daljinu u junu 2020. godine. Zbog okolnosti vezanih za COVID-19, završno testiranje znanja učenika nije bilo izvodljivo i evaluacija završne faze projekta zasnivala se na završnim ocenama dece²⁵. Utisak asistenata u nastavi je da su učenici bili motivisani za učenje u onlajn okruženju. Potvrđeno je da su učenici sposobniji da prevode i pronalaze rešenja kada je potrebno da koriste srpski jezik. Trenutno asistenti u nastavi završavaju e-knjigu uz podršku stručnjaka iz Centra za srpski kao strani jezik Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Ona će sadržavati primere najbolje prakse koji se odnose na nastavne jedinice predavane u okviru projekta. Materijal će biti dostupan za preuzimanje sa interneta sa namerom da ga u budućnosti koriste nastavnici srpskog kao nematernjeg jezika, doprinoseći tako održivosti projekta.

Dva²⁶ paketa bespovratnih sredstava za aktivnosti socijalne kohezije su zaključena, jedan²⁷ je završen i njegovo zaključivanje je u toku, dok je projekat koji sprovodi Opština Surdulica finansijski zaključen, ali se čeka realizacija preostale aktivnosti - završnog sportskog turnira koji je odložen zbog pandemije. Preostalih 17 projekata podnelo je revidirane planove aktivnosti, od kojih je 12 produženo zbog kašnjenja u vezi sa pandemijom COVID-19. Obrađeno je pet plaćanja, a dva izveštaja o ključnim događajima su u procesu verifikacije. Rebalans budžeta odobrilo je Opštinsko udruženje za pomoć deci i osobama ometenim u razvoju Sjenice zbog promene tržišne cene za izgradnju dve učionice na otvorenom.

Na realizaciju bespovratnih sredstava značajno utiče pandemija, uglavnom u vezi sa planiranim rokovima, ali se ne očekuje da će imati velikog efekta na njihove rezultate. Većina aktivnosti morala je da bude odložena. S obustavom mera zatvaranja, projektne aktivnosti su postepeno nastavljene. Isporučena je oprema nabavljena pre mera zatvaranja od strane dva korisnika bespovratnih sredstava i realizovano je nekoliko radionica. S obzirom na nedavno pogoršanje epidemiološke situacije u nekoliko LSU, neki korisnici bespovratnih sredstava, uglavnom oni koji rade sa osobama sa invaliditetom, morali su ponovo da obustave svoje aktivnosti.

Upravljanje i koordinacija

Upravni odbor Programa

Zbog vanrednog stanja proglašenog kao odgovor na pandemiju COVID-19, Upravni odbor programa (UOP) nije se sastajao tokom kvartala, a umesto toga organizovano je elektronsko glasanje. Sledeći materijali su 6.

²⁵ Više informacija se može naći u Završnom izveštaju implementacionog partnera koji je dat u Aneksu III_Pril.3.1_Grupa 484_Osmi izveštaj o napretku_Jun20

²⁶ Udruženje građana „Lužničke rukotvorine“ i Udruženje distrofičara Jablaničkog okruga

²⁷ Udruženje Roma "Zora"

maja 2020. godine dostavljeni Odboru radi razmatranja: Godišnji izveštaj Programa za 2019. godinu, Kvartalni izveštaj Programa za period januar - mart 2020. godine, rezultati Drugog poziva za MMP i zapisnik sa Šestog UOP-a. Svi podneti materijali su usvojeni, uključujući predloženih 112 korisničkih MMP i dodatnih šest na rezervnoj listi. Sledeća sednica UOP-a planirana je za septembar 2020. godine.

Koordinacija

Program je u maju učestvovao na onlajn konferenciji „Siromaštvo u periodu pandemije Covid-19 i u post-kriznom periodu u Republici Srbiji“ koju je organizovao Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU). Konferencija je imala za cilj da ukaže na ključne izazove koje nameće pandemija COVID-19 i da se otvori dijalog o preporukama za period posle krize. Konferencija je dovela do nekoliko važnih zaključaka: marginalizovane i ugrožene grupe postaju još više isključene tokom pandemije; institucionalni odgovori su bili nedovoljni i spori, civilni sektor je imao važnu ulogu u pružanju osnovne i brze pomoći najsiromašnijim građanima; važnost ciljane podrške za određene grupe i bolje mapiranje ugroženih grupa; potreba za budućim ulaganjima u sistem prevencije u zdravstvu, obrazovanje i sistem socijalnog staranja; redefinisane institucionalnih usluga socijalne zaštite i ravnopravno uključivanje civilnog sektora; pravljenje jasnih planova za delovanje i uloge u redovnim i kriznim situacijama i strategije za brzo prebacivanje sa jednog plana na drugi, itd.

Održana je koordinacija sa zainteresovanim stranama u okviru projekta učenja jezika. Početkom juna održan je onlajn sastanak, na kojem je zaključeno da izlazno testiranje znanja učenika, planirano za kraj projekta, neće biti izvodljivo. Predloženo je da se izvrši konačno ocenjivanje na osnovu završnih ocena učenika. Onlajn modalitet projekta nije značajno uticao na sprovođenje projekta, jer ima i prednosti i nedostatke. Razgovaralo se o pripremi e-knjige koja će sadržati primere najboljih praksi koje se odnose na nastavne jedinice i o njenoj promociji nastavnicima srpskog kao nematernjeg jezika. Ovu aktivnost finansirala je Grupa 484, jer nije bila planirana projektom. Program je potvrdio da će se raspitati o mogućnosti da se opredele dodatna sredstva za dalje širenje ove inicijative, što će doprineti održivosti projekta.

Finansije

U nastavku su dati glavni finansijski pokazatelji²⁸:

- Ukupno izvršenje na dan 30. juna 2020. godine iznosilo je 19.078.096 EUR ili 76,31% budžeta Programa;
- Predviđeno izvršenje za sledeći izveštajni period je 3.678.471 EUR.

Reagujući na hitnu potrebu Vlade Srbije u borbi protiv pandemije oboljenja COVID-19, Program je procenio vrednost neobavezanih sredstava i u dogovoru sa donatorom i Ministarstvom za evropske integracije preraspodelio sredstva u iznosu od 1.365.980 EUR za obezbeđivanje prioriternih medicinskih i nemedicinskih artikala. UNOPS je aktivirao svoje Procedure za hitne nabavke kako bi omogućio brži odgovor na zahteve vezane za trenutnu situaciju.

Ljudski resursi

Postupak konkursa za zapošljavanje asistenta za komunikacije i program je završen, međutim, pozicija nije popunjena, pa će se stoga proceniti druge mogućnosti za popunjavanje radnog mesta. Nadalje, angažovana su dva grafička dizajnera po pozivu sa ciljem da pruže podršku u aktivnostima vezanim za komunikacije i vidljivost. Trenutno su u toku postupci za ugovorno angažovanje snimatelja i montažera i animatora po pozivu čime će se dodatno ojačati sektor komunikacija.

²⁸ Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

Do 30. aprila 2020. godine, zaposleni Programa su utvrdili lične ciljeve u pogledu individualnog učinka kao i plan učenja i razvoja.

Dvoje kolega iz sektora komunikacija će koristiti eksterni program individualnog učenja koji se finansira iz korporativnog budžeta UNOPS-a. Pohađaće kurs „Sertifikovani stručnjak za digitalni marketing“. Nadalje, rukovodilac Sektora za MSP i OPP je upisao program „Voditi ljude u UNOPS-u“ koji ima za cilj jačanje liderske kulture UNOPS-a i razvijanje dodatnih liderskih veština.

Nabavke

U skladu sa reprogramom sredstava Programa, UNOPS je aktivirao svoje postupke hitnih nabavki kako bi adekvatno odgovorio na pandemiju i sproveo nabavke neophodne medicinske opreme i materijala u skladu sa zahtevom i listom prioriteta Vlade Srbije. Sredstvima EU PRO-a je nabavljeno 25 uređaja za respiratorni monitoring i anesteziju, 20 kontejnera za trijažu pacijenata sa medicinskom opremom i 263 infracrvena termometra. U naporima da proces bude delotvorniji i da se ostvari najbolja vrednost za uloženi novac, postupci nabavke bili su objedinjeni sa drugim srodnim nabavkama koje je sproveo UNOPS, a finansirani su iz drugih projekata. Nakon uspešnih tenderskih postupaka UNOPS je sklopio ugovore sa izabranim kompanijama u martu/aprilu 2020. godine, dok je oprema isporučena u aprilu/maju 2020. godine.

Pored toga, sprovedeno je nekoliko nabavki male vrednosti koje su doprinele poboljšanju uslova rada i administrativnoj i logističkoj podršci Programa (dodatne konferencijske stolice za kancelariju, kasko osiguranje i registracija vozila i zamena guma na vozilima, IT oprema i dodatna dezinfekciona sredstva i zaštitna oprema za osoblje Programa vezano za pandemiju). Opis poslova i zadataka i tehnički uslovi za pružanje usluga podrške komunikacijskim aktivnostima EU PRO su definisani i završeni kako bi se omogućio početak tenderskog postupka.

Administrativna podrška za dodelu bespovratnih sredstava

Tokom kvartala Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava bila je pretežno fokusirana na pružanje podrške za administrativno upravljanje ugovorima o dodeli bespovratnih sredstava (eng. GSA) izdatim 2018. i 2019. godine. Ukupno je verifikovano 37 finansijskih i izveštaja o nabavkama za korisnike bespovratnih sredstava EU PRO-a i obrađen 31 zahtev za plaćanje. Kriza izazvana pandemijom oboljenja COVID-19 uzrokovala je kašnjenja u realizaciji bespovratnih sredstava, pa je Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava obradila 74 izmene i dopune koje su uglavnom tražene u vezi s produženjem trajanja projekata. Pored toga, Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava izvršila je administrativno zaključivanje 71 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava i 43 produženja projekata vezano za regulisanje PDV-a.

Izveštavanje i praćenje

Tokom perioda, Program je pripremio kvartalni izveštaj za period od 1. januara do 31. marta 2020. godine, a usvojio ga je Upravni odbor programa. Tokom vanrednog stanja, donatoru i MEI bilo je dostavljeno više dnevnih i nedeljnih ažuriranih informacija o postupcima nabavke u vezi sa epidemijom COVID-19. Program je takođe pripremao mesečne izveštaje za UNOPS Srbija i oni se mogu na zahtev dostaviti UOP-u.

Rizici i otvorena pitanja

Globalna pandemija i s tim povezano vanredno stanje u zemlji mogu odložiti aktivnosti Programa i imati negativan efekat na očekivane ishode i uticaj. Dana 15. marta 2020. godine Vlada Republike Srbije proglasila je vanredno stanje i niz mera za borbu protiv pandemije infekcije COVID-19, koje su bile na snazi do 6. maja 2020. godine. Vanredno stanje i posledična ograničenja usled pandemije koja je u toku u velikoj meri utiču na

sprovođenje planiranih aktivnosti i postizanje rezultata predviđenih Programom. Program redovno prati razvoj situacije i ažurira alate za praćenje uticaja na sprovođenje Programa. Pregled ključnih identifikovanih rizika i otvorenih pitanja koji imaju implikacije po dalju realizaciju aktivnosti Programa dat je u daljem tekstu.

- Efekti globalne socio-ekonomske krize izazvane pandemijom COVID-19 mogu da umanje očekivane ishode i uticaj. Očekivane investicije proistekle iz aktivnosti u oblasti ekonomske infrastrukture mogu da budu produžene ili čak otkazane, čime se umanjuju ishodi Programa. Pored toga, broj projektovanih novih radnih mesta, pa čak i onih koja su otvorena, može se smanjiti zbog teškoća u poslovanju korisničkih MMP.
- Pad tražnje usled pandemije oboljenja COVID-19 može da dovede do smanjenja proizvodnje MMP i da negativno utiče na realizaciju i ishode paketa bespovratnih sredstava za MMP. Mnoga korisnička MMP su izrazila zabrinutost da će se u narednom periodu smanjiti tražnja, dok je do sada jedan korisnik potvrdio da je smanjenje tražnje dovelo do smanjenja obima poslovanja preduzeća na 20%. Nastavak pandemije bi mogao da ugrozi postignute i očekivane koristi koje proističu iz bespovratnih sredstava dodeljenih MMP.
- Epidemija COVID-19 uticala je na rad lokalnih samouprava. Za vreme vanrednog stanja, budući da su zaposleni roditelji male dece imali pravo da ostanu kod kuće i iz drugih zdravstvenih razloga, lokalne uprave su radile sa smanjenim kapacitetima. Ovo je dovelo do kašnjenja u sprovođenju ugovora dodeli bespovratnih sredstava koje realizuju lokalne samouprave pošto nekoliko LSU²⁹ nije uspeo da blagovremeno dostavi izveštaje. Pored toga, u skladu sa uputstvima Ministarstva finansija, većina LSU je obustavila postupke nabavki i finansijske transakcije, uključujući one povezane sa sprovođenjem ugovora o dodeli bespovratnih sredstava EU PRO, što je dovelo do kašnjenja u realizaciji. Konačno, ograničenja koja se odnose na javna okupljanja onemogućila su organizovanje sastanaka odbora za planiranje i sprovođenje postupka javnog uvida, što je doprinelo kašnjenjima u izradi planova detaljne regulacije. Tokom kvartala, Program je produžio rok za završetak 43 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava.
- Verifikacija izveštaja o ključnim događajima i obrada plaćanja korisnicima bespovratnih sredstava za socijalnu koheziju su u zakašnjenju jer su se suočili sa teškoćama u pribavljanju pratećih dokumenata zbog ograničenja uvedenih povodom krize izazvane pandemijom COVID-19. Programom je predviđeno produženje roka za podnošenje dokumenata. U drugoj polovini juna nekoliko aktivnosti socijalne kohezije je ponovo obustavljeno, zbog povećanog broja slučajeva oboljevanja od COVID-19. Ove aktivnosti su vezane za grupna okupljanja najugroženije populacije, dece i osoba sa invaliditetom i zato je potreban poseban oprez i procena potencijalnog rizika po njihovo zdravlje. Program pažljivo prati sve promene i postupa u odnosu na njih prema potrebi.
- Saobraćajna i carinska ograničenja koja su uvedena tokom vanrednog stanja odložila su uvoz nekih od dobara nabavljenih kroz ugovore o bespovratnim sredstvima EU PRO, uključujući opremu za GIS, što može prouzrokovati dalja kašnjenja u realizaciji.

Zbog gore navedenog, Program je zatražio ograničeno šestomesečno produženje trajanja kako bi se omogućilo okončanje aktivnosti koje su kasnile uglavnom zbog pandemije COVID-19.

Tokom izveštajnog perioda, Program se suočio i sa drugim izazovima:

- Po raskidu ugovora za izradu plana detaljne regulacije sa odabranom konsultantskom firmom, opština Blace nije uspeła da pokrene novu javnu nabavku u februaru 2020. godine i obavestila je Program o neuspešnoj realizaciji aktivnosti iz bespovratnih sredstava. Kako lokalna samouprava nije

²⁹ Kašnjenja u podnošenju završnih tekstualnih i finansijskih izveštaja zabeležena u Beloj Palanci, Žabarima i Svilajncu dovela su do odlaganja zaključivanja povezanih ugovora o dodeli bespovratnih sredstava

uspela da blagovremeno sprovede novi postupak nabavke za izbor pružaoca usluge izrade plana, po isteku ugovora o dodeli bespovratnih sredstava u aprilu 2020. godine, lokalna samouprava je u potpunosti vratila bespovratna sredstva i aktivnost je otkazana.

- Opština Požarevac raskinula je ugovor sa pružaocem usluga koji nije uspeo da izvrši usluge u skladu sa zahtevima klijenta i obezbedi adekvatno softversko rešenje. Rizik od neuspešne nabavke utiće na završetak projekta u periodu trajanja Programa. Pored toga, može se dogoditi da pružalac usluge tuži Požarevac za naknadu štete. Program će blagovremeno osigurati preduzimanje odgovarajućih mera.
- Tokom izborne kampanje, može se dogoditi da doprinosi Programa ne budu pripisani na odgovarajući način. Da bi ublažio ovaj rizik, tim EU PRO u potpunosti sprovodi plan komunikacija i vidljivosti, primenjuje Strategiju upravljanja zainteresovanim stranama i redovno se sastaje sa lokalnim i nacionalnim partnerima. Pored toga, lokalni izbori mogu prouzrokovati kašnjenja u realizaciji zbog promena u lokalnim upravama. EU PRO tim će pratiti proces i pokušati da ponovo uspostavi odnose sa novom upravom što je moguće pre.

Kvalitet

Period globalnih socio-ekonomskih izazova koji su proizišli iz pandemije COVID-19 pružio je priliku da se uoči i registruje doprinos Programa društvenoj svesti i osnaživanju društvene odgovornosti. Ne samo da su sva korisnička preduzeća sprovedla neku društveno odgovornu intervenciju u svojim zajednicama, već se mogla primetiti i pozitivna promena u nivou društvene svesti poslednjih meseci. Na primer, jedan broj korisnika iz tekstilne industrije koristio je opremu nabavljenu preko Programa za izradu zaštitnih maski koje su donirane medicinskim radnicima na prvoj liniji. Isto tako, Korisnik programa, kompanija „Progen Solutions“ iz Leskovca koja u normalna vremena proizvodi dezinfekciona sredstva za industriju, donirala je Leskovcu sredstva za dezinfekciju ruku, koja su postavljena na javnim površinama u gradu³⁰.

Korisničko MSP „Corten art“ iz Šapca koristi opremu dobijenu putem bespovratnih sredstava za proizvodnju tunela za dezinfekciju³¹ koji se koriste na ulazima u javne zgrade. Kompanija je putem Javnog poziva dobila bespovratna sredstva od Fonda za inovacionu delatnost Vlade Srbije za borbu protiv efekata pandemije COVID-19, čime je obezbeđena podrška za dvanaest inovativnih projekata³².

Održivost

Sprovođenje Akcionog plana EU PRO za rodnu ravnopravnost (GAP)³³ je u toku, doprinoseći osnaživanju žena kroz unapređenje rodnoeg pariteta u projektima Programa pri čemu najnoviji primer dolazi iz poslovnog sektora. Rezultati Drugog poziva za podršku konkurentnosti MMP pokazuju da su žene bile podnosioci 30% prijava, dok je 35% podržanih MMP u vlasništvu žena. Ovo je povećanje u odnosu na Prvi PDP kada je bilo 30% podržanih MMP u vlasništvu žena. Kada je reč o internim kapacitetima, još jedan zaposleni je završio preporučeni kurs o rodnoj ravnopravnosti (RR) u održivom upravljanju projektima. Tako je 95% svih zaposlenih EU PRO ojačalo svoje razumevanje RR i spremno je za integrisanje rodne perspektive u upravljanje projektima.

Održivost rezultata projekata u oblasti ekonomske infrastrukture je podržana dodatnim naporima koje ulažu lokalne samouprave da obezbede investicije i ostvare najveći mogući uticaj. Opštine Svilajnac i Priboj

³⁰ <http://europa.rs/besplatna-sredstva-za-dezinfekciju-za-gradjane-leskovca/?fbclid=IwAR0FF-fpD1e1bVl5qr2IOCGwrFTJqetiaqm8kwHLTzkuphx2xu147s9aUd4>

³¹ <http://www.cortenart.rs/en/news/the-first-serbian-disinfection-tunnel-produced-in-sabac/>

³² <http://www.inovacionifond.rs/news/predstavljani-rezultati-javnog-poziva-za-suzbijanje-efekata-pandemije-covid-19>

³³ Aneks V_Pril.5.1_EPR_Plan za rodnu ravnopravnost_status_v5_jun 20

prilagođavaju obrazovne profile u svojim srednjim školama kako bi zadovoljile potrebe privrede. Još jedan značajan društveni i ekonomski uticaj kojim se podržava njihova održivost jesu dva projekta izrade tehničke dokumentacije u Topoli i Beloj Palanci kojima je omogućeno 2,2 miliona investicija uz još 3 miliona pripremljenih za drugu fazu projekta sistema za navodnjavanje u Topoli.

Pored društvenog uticaja lokalnih infrastrukturnih projekata, 80% projekata uzima u obzir smanjenje efekta na životnu sredinu, podržavajući tako napore u okviru Programa za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Štaviše, dobro upravljanje i izgradnja kapaciteta lokalnih samouprava osiguraće održivost nakon životnog ciklusa Programa.

Stečene pouke

Program je prihvatio veća produženja projekata socijalne kohezije koji su kasnili zbog pandemije COVID-19. S obzirom na to da su neki od projekata ponovo obustavili svoje aktivnosti krajem juna, zbog drugog talasa zdravstvene krize, veće produženje pokazuje se kao dobra praksa da bi se sprečila dodatna produžavanja.

U slučaju svih paketa bespovratnih sredstava za infrastrukturu, rok za podnošenje završnog tekstualnog i finansijskog izveštaja od 30 dana je, kako se čini, suviše kratak. Poziv za dostavljanje predloga projekata raspisan je paralelno za 37 paketa bespovratnih sredstava, a svi ugovori o dodeli bespovratnih sredstava potpisani su sa istim rokom. U praksi, LSU ne mogu da pripreme kvalitetne tekstualne izveštaje sa svim potrebnim podacima o rezultatima, ishodima i uticaju (uz osvrt na rodna pitanja i ugrožene grupe) u roku od jednog meseca, a tim Programa ne može u istom vremenskom okviru da izvrši evaluaciju finansijskih i tekstualnih podataka. Veoma se preporučuje da se utvrdi rok za tekstualni i finansijski završni izveštaj od 3 meseca po završetku aktivnosti iz bespovratnih sredstava.

Ne postoje ugovorne posledice u slučaju da korisnik bespovratnih sredstava ne dostavi završne tekstualne i ugovorne izveštaje, tako da nema pravog instrumenta koji bi tim mogao da upotrebi ako korisnik bespovratnih sredstava ne dostavi izveštaje. U takvim slučajevima povraćaj sredstava treba izričito uneti u klauzule ugovora.

Komunikacija i vidljivost

Tokom prve polovine kvartala, u okviru odgovora na pandemiju oboljenja COVID-19, prioriteti koji se odnose na vidljivost privremeno su pomereni sa promovisanja dostignuća Programa na podršku zajedničkim naporima DEU, Vlade Srbije i UNOPS-a na suzbijanju efekata pandemije. Kao rezultat toga, pored pripreme šest saopštenja za medije i plaćenih relevantnih sadržaja na društvenim mrežama Programa, sačinjen je i paket dokumenata - sveobuhvatni informacioni alat za generisanje briefing dokumenata, izveštaja i drugih saopštenja od značaja za zainteresovane strane; UNOPS-ova informativna brošura o projektima koje je finansirala EU; i sveobuhvatni alat za praćenje medija.

U junu, uoči republičkih i lokalnih izbora, javno angažovanje je intenzivirano - organizovana je terenska poseta i pružena pomoć u koordinaciji prilikom organizacije dva događaja po zahtevu zainteresovanih strana. U Kragujevcu je 8. juna obeleženo otvaranje renoviranih javnih terena za košarku u prisustvu ministra omladine i sporta, dok su prisutni predstavnici DEU posetili i projekte u Batočini, Rekovcu i Kragujevcu, a 17. juna je u Beogradu održan i događaj koji je organizovan radi zvaničnog predstavljanja rezultata drugog javnog poziva za preduzetnike, mikro i mala preduzeća u prisustvu ministra za evropske integracije i devet ranije izabranih korisnika Programa.

Tokom perioda tim je pripremio šest saopštenja za medije što je rezultiralo sa 670 medijskih izveštaja od kojih je 425 (preko 60%) objavljeno u nacionalnim medijima. Naime, medijska pokrivenost pomoći EU u borbi protiv COVID-19 preko UNOPS-a generisala je ukupno 424 medijska izveštaja od čega 284 (67%) u nacionalnim medijima. Sadržaj o kome se najviše izveštavalo odnosio se, u skladu sa predviđanjima, na aktivnosti

predsednika Srbije (preko 80 izveštaja) i premijera (preko 60 medijskih izveštaja). Na lokalnom nivou, mediji su pozitivno i tačno izveštavali o kontejnerima za trijažu pacijenata koji su stigli u određeni broj lokalnih samouprava obuhvaćenih Programom, uz izveštavanje koje je dostiglo brojku od 80 medijskih izveštaja, od čega 34 (40%) u nacionalnim medijima. Poseta DEU Batočini, Rekovcu i Kragujevcu je za rezultat imala ukupno 39 medijskih izveštaja, od čega 21 izveštaj (54%) u nacionalnim medijima, od kojih je jedan negativan izveštaj objavljen u Danas.rs pod nazivom „Evropska unija u kampanji naprednjaka“. Konačno, u skladu sa preporukama MEI, događaj za MMP je zbog pandemije COVID-19 organizovan u prisustvu samo devet korisnika i jedne novinske agencije (Tanjug). Kako je bila odsutna sa događaja, DEU je osigurala potpunu podršku za vidljivost preko EUIC-a. Ova dva saopštenja za medije, za koje je Program pružio informacije, objavljena su u 65 medija, od čega je 48 (78%) izveštaja bilo u nacionalnim medijima.

Korišćenje kanala društvenih mreža za promociju zajedničkog odgovora na COVID-19 obuhvatilo je medijsku kampanju video snimka o donaciji 100 kontejnera različitim zdravstvenim ustanovama širom zemlje, u produkciji EUIC-a, što je za rezultat imalo domet od 130.637 gledalaca od čega je 35.655 delimično ili u celosti gledalo video klip. Takođe, da bi se održala relevantnost Programa tokom pandemije, putem društvenih mreža i EUIC mreže promovisane su aktivnosti dva preduzeća čija je redovna delatnost finansirana preko EU PRO, a koja su prilagodila proizvodnju tako da odgovore na krizu izazvanu infekcijom COVID-19, naime Corten Art iz Šapca i Progen Solution iz Leskovca, i oba su generisala koherentne i vrlo pozitivne odgovore. Trendovi uočeni na društvenim mrežama preko sponzorisanoj sadržaja ukazuju na to da većina ljudi korišćenjem emotikona na jednostavan način pozitivno reaguje na donacije, dok ljudi koji imaju negativno mišljenje posvećuju vreme da o tome i pišu. Komentari uglavnom dovode u pitanje motivaciju koja stoji iza pomoći, spominju NATO bombardovanje i generalno su izuzetno anti-EU nastrojeni. Specifična za krizu izazvanu oboljenjem COVID-19, uobičajena primedba je da je pomoć zakasnela, da EU pokušava da podstakne svoju ekonomiju prodajom neophodnih dobara Srbiji, dok značajno pozitivno pominjanje Kine predstavlja novost.

Odgovarajući na zahteve i u saradnji sa timom EUIC-a, u skladu sa novoprimenjenim pristupom EU koji se zasniva na sektorima, EU PRO je dao ulazne elemente (pisani, foto i video materijal) koji su za rezultat imali objavljivanje tri priče o uspehu - preduzeće Corten Art iz Šapca koje pravi tunele za dezinfekciju, leskovačko preduzeće Progen Solution, projekat Gejming centra OPP iz Niša koji realizuje Startup centar Niš. Pored toga, raspoloživi video materijal Programa dostavljen je timovima DEU i EUIC-a i korišćen za promovisanje nove podrške EU u iznosu od 70 miliona EUR za Srbiju. Na kraju, zajedno sa EUIC-om, napravljen je video u kome je predstavljena pomoć Programa za MMP i emitovan je na promotivnom događaju za MMP.

Prisustvo programa na internetu je kontinuirano održavano i ažurirano. Vebsajt EU PRO imao je 13.893 posete 8.038 jedinstvenih posetilaca, što je smanjenje od 17, odnosno 13 odsto, usled smanjenog nivoa promotivnih aktivnosti. Bez obzira na to, najpopularnija stranica je ona posvećena rezultatima poziva za podnošenje predloga projekata. Društvene mreže Programa održavale su saobraćaj u ovom kvartalu sa 65 objava na Fejsbuku koje su imale 1.089 sviđanja i došle su do 170.940 ljudi, dok je 53 tvita imalo 518 sviđanja. Broj pratilaca stranice povećao se na 18.402 na Fejsbuku i 1.032 pratilaca na Tviteru. EU PRO YouTube kanal je ažuriran sa trinaest odabranih video zapisa objavljenih u medijima, od kojih je devet takođe postavljeno na vebsajt.

Plan rada³⁴

Rezultat 1: Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu

Aktivnost 1.1 Administrativno zaključivanje svih ugovora o dodeli bespovratnih sredstava koji su izdati kao rezultat prvog poziva za MMP; Potpisivanje ugovora o dodeli bespovratnih sredstava koji su rezultat drugog poziva za MMP i pokretanje aktivnosti, prenos prve tranše za najmanje 30 MMP

³⁴ Kvartalni plan za treći kvartal 2020. godine dat je u Aneksu V_Pril.5.3_EU PRO Kvartalni plan

Aktivnost 1.2 Praćenje i pružanje podrške za sprovođenje preostalih 18 paketa bespovratnih sredstava dodeljenih organizacijama za podršku preduzećima, finalizacija administrativnog zaključivanja dva paketa bespovratnih sredstava završena u drugom kvartalu 2020.

Rezultat 2: Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu

Aktivnost 2.1.1 Praćenje aktivnosti vezanih za sprovođenje 19 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava (GSA) za razvoj GIS-a. Staranje o tome da se završe nabavke u vezi sa GIS-om u okviru svih 19 paketa bespovratnih sredstava.

Aktivnost 2.1.2 Praćenje aktivnosti vezanih za realizaciju 7 GSA za izradu PDR-ova i staranje o uspešnom administrativnom zaključivanju realizovanih bespovratnih sredstava. Praćenje ishoda i uticaja realizovanih bespovratnih sredstava. Obezbeđivanje završetka tri paketa bespovratnih sredstava za PDR-ove u trećem kvartalu.

Aktivnost 2.1.3 Praćenje aktivnosti vezanih za četiri preostala projekta za izradu tehničke dokumentacije i obezbeđivanje zaključenja svih okončanih projekata. Osiguravanje završetka 1 projekta za izradu tehničke dokumentacije u trećem kvartalu. Praćenje ishoda i uticaja projekata urađene tehničke dokumentacije na lokalnu ekonomiju.

Aktivnost 2.2 Praćenje aktivnosti vezanih za realizaciju pet preostalih projekta ekonomske infrastrukture i obezbeđivanje zaključivanja svih okončanih projekata. Osiguranje završetka najmanje još tri EIP-a u trećem kvartalu. Praćenje ishoda i uticaja projekata urađene tehničke dokumentacije na lokalnu ekonomiju.

Rezultat 3: Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa

Aktivnost 3.1 Praćenje realizacije 15 GSA za razvoj lokalnih infrastrukturnih projekata. Dalje aktivnosti u vezi sa procesom zaključivanja 15 GSA u okviru kojih su aktivnosti okončane. Osiguravanje završetka 8 GSA u trećem kvartalu. Praćenje ishoda i uticaja u pogledu podataka korisnika za završene projekte.

Aktivnost 3.2 Podnošenje završnog izveštaja u okviru projekta učenja jezika i finalizacija e-knjige. Dalje aktivnosti u procesu zaključivanja dva realizovana paketa bespovratnih sredstava za socijalnu koheziju, praćenje i evaluacija realizacije 17 paketa bespovratnih sredstava čija je realizacija u toku, od kojih se očekuje da će 12 biti završeno u narednom kvartalu. Davanje odgovora na sva pitanja koja nameće kriza izazvana infekcijom COVID-19.

MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda³⁵

	Aktivnost je završena i rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost se odvija u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda	Opšti status
<p>Opšti cilj:</p> <p>Doprineti ravnomernijem društveno-ekonomskom razvoju u Srbiji.</p>	<p>Aktivnosti u okviru dodatnih 39 projekata su završene.</p>	<p>Aktivnosti u okviru 142 od 358 projekata su završene, od čega su 91 realizovala MMP, a 51 su realizovale lokalne samouprave.</p>
<p>Svrha projekata:</p> <p>Povećati konkurentnost i socijalnu koheziju nedovoljno razvijenih područja kroz bolje pozicioniranje na tržištu i konkurentnija mala i srednja preduzeća (MSP), kao i razvoj/unapređenje povoljnog poslovnog okruženja i socijalne infrastrukture.</p>		
<p>REZULTAT 1</p> <p>Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu</p>		
<p>Aktivnost 1.1</p> <p>Program dodele bespovratnih sredstava MSP</p>	<p>U okviru Prvog javnog poziva za MMP koji je završen, dodeljen je 91 paket bespovratnih sredstava za MMP.</p>	<p>Sprovedena su dva javna poziva za MMP i dodeljeno ukupno 206 projekata.</p> <p>Kao rezultat prvog javnog poziva, završen je 91 projekat, od kojih je 59</p>

³⁵ Polja u tabeli obojiti odgovarajućom bojom

	<p>Administrativno je zaključeno 59 paketa bespovratnih sredstava.</p> <p>Kao rezultat Drugog poziva za MMP, projekti 112 MMP su odobreni za finansiranje a 6 MSP odobreno za rezervnu listu.</p>	<p>ugovora o dodeli bespovratnih sredstava administrativno zaključeno. Korisnici su nabavili opremu koja će doprineti njihovoj povećanoj konkurentnosti i sproveli aktivnosti društveno odgovornog poslovanja, na taj način pružajući podršku svojim lokalnim zajednicama.</p> <p>Novoizabrana korisnička MMP tek treba da potpišu ugovore o dodeli bespovratnih sredstava i započnu sa sprovođenjem.</p>
<p>Aktivnost 1.2 Podrška organizacijama za podršku preduzećima (OPP)</p>	<p>Završena su dva javna poziva za podršku MSP, a objavljen je jedan javni poziv.</p>	<p>Javni poziv za organizacije za podršku preduzećima sproveden je u periodu april - jul 2019. godine. Nakon evaluacije 43 pristigle prijave, u septembru 2019. godine UOP je odobrio za finansiranje 20 projekata.</p> <p>Realizacija projekata počela je u novembru 2019. godine.</p> <p>Sprovedeni su programi jačanja kapaciteta za 104 MSP. Pristup u sprovođenju prilagođen je novim uslovima socijalnog distanciranja.</p>
REZULTAT 2		
Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu		
<p>Aktivnost 2.1.1 Poboljšanje upravljanja zemljištem kroz razvoj GIS i poboljšan pristup geoprostornim podacima</p>	<p>U toku je sprovođenje devetnaest ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. Sve LSU su završile aktivnosti nabavke, osim Požarevca, gde se za pregovarački postupak čeka odluka komisije.</p>	<p>Rezervni sistem za elektronsko izdavanje dozvola nabavljen je nakon odobrenja UOP-a i instaliran je u oktobru 2018. godine. Od 19 dodeljenih ugovora o dodeli bespovratnih sredstava, nabavka opreme za GIS je sprovedena u 18 LSU.</p>
<p>Aktivnost 2.1.2 Izrada urbanističkih planova vezanih za ekonomski razvoj</p>	<p>U toku je realizacija 19 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. Tokom kvartala završeno je sedam PDR-ova, a jedan je otkazan.</p>	<p>11 GSA je završeno, a jedan je otkazan. Sprovođenje sedam je u toku.</p>
<p>Aktivnost 2.1.3 Izrada projektno-tehničke dokumentacije za projekte koji doprinose ekonomskom razvoju</p>	<p>U toku je sprovođenje 12 GSA. U okviru pet GSA završene su sve aktivnosti na realizaciji bespovratnih sredstava u drugom kvartalu 2020. godine.</p>	<p>Od 12 GSA osam GSA je okončalo svoje aktivnosti, a realizacija četiri je u toku.</p>

<p>Aktivnost 2.2 Razvoj/poboljšanje infrastrukture manjeg obima koja ima ekonomski uticaj na lokalnom nivou</p>	<p>U toku je sprovođenje devet GSA. Nijedan nije završen u izveštajnom periodu, dok tim EU PRO-a beleži značajan uticaj završenih GSA.</p>	<p>Od devet GSA, u okviru četiri su završene sve aktivnosti. U toku je realizacija preostalih pet.</p>
<p>REZULTAT 3 Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa</p>		
<p>Aktivnost 3.1 Podrška projektima za poboljšanje uslova života i kvaliteta javne infrastrukture u opštinama</p>	<p>U toku je realizacija 37 GSA. U okviru devet GSA su okončane sve aktivnosti u realizaciji bespovratnih sredstava u drugom kvartalu 2020.</p>	<p>Od 37 GSA, u okviru 22 su okončane sve aktivnosti, dok je realizacija 15 u toku.</p>
<p>Aktivnost 3.2 Podrška projektima kojima se unapređuje međuetnički dijalog i saradnja, poboljšava socijalna kohezija i socijalna integracija u multietničkim zajednicama</p>	<p>Projekat za unapređenje znanja srpskog jezika među albanskom školskom decom je završio aktivnosti. Implementacioni partneri su pokrenuli pripremu e-knjige koja će doprineti održivosti projekta.</p> <p>Dva paketa bespovratnih sredstava za socijalnu koheziju su zaključena, a još jedan je završen tokom poslednjeg kvartala. U toku je realizacija ukupno 17 paketa bespovratnih sredstava, od kojih je 12 produženo zbog kašnjenja u vezi sa infekcijom COVID-19.</p>	<p>Sprovođenje aktivnosti socijalne kohezije napreduje, ali uz kašnjenje zbog epidemije COVID-19. Pet od 22 projekta je završeno, uključujući ugovor o pružanju usluga za projekat učenja jezika i četiri paketa bespovratnih sredstava, od kojih su dva zaključena.</p> <p>Pandemija značajno utiče na sprovođenje tekućih projekata, uglavnom u smislu planiranog vremenskog okvira, ali bez očekivanog negativnog efekta na njihove rezultate.</p>